

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2715

av Andreas Carlson m.fl. (KD)

Terrorism

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det lokala förebyggande arbetet mot rekrytering och radikaliserings och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara den nationella samordnarens arbete och utveckla det förebyggande arbetet i kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kriminalisering av medverkan och deltagande i terrorstämplade organisationer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om landsförräderi och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkt gränskontroll och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om signalspaning mot terrorresande och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Säkerhetspolisens resurser och verktyg och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uteslutningsföreläggande och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bistå den internationella koalitionen i kampen mot IS och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärdomar från Norge för att kunna hantera och undanröja eventuella framtida attacker mot vårt samhälle och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av samarbete mellan försvar och polis för extrema situationer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Människor ska kunna känna sig trygga i att öppenhet och mänskliga rättigheter respekteras, liksom demokratins grundläggande värden. Ingen ska behöva känna rädsla för att uttrycka sin mening, delta i politiska eller religiösa möten etc.

Vi har under året sett flera exempel på de onda krafter som vill något annat än att värna öppenhet och mänskliga fri- och rättigheter, krafter som vill undergräva demokratin. Sverige måste ha ett starkt försvar mot dessa typer av hot. Terrorism hotar internationell fred och säkerhet, nationell säkerhet och våra grundläggande fri- och rättigheter. I frågor som dessa är det viktigt med en bred samsyn.

Enligt Säpo har cirka 300 personer rest från Sverige till Syrien och Irak under de senaste tre åren och 125 är för närvarande kvar, av dessa är 90 män och 35 kvinnor. Enligt Säpo har 40 svenska män som anslutit sig till IS bekräftats döda, siffran kan vara större. Det finns inga uppgifter på att terrorresandet skulle avta. 115 individer har återvänt hittills. Säkerhetspolisens uppgift är att identifiera och bevaka dessa personer. Flera av dessa kan behandlas som ärrade krigshjältar i växande miljöer av våldsbejande extremism och radikaliserings i Sverige. Dessa miljöer måste bekämpas. Antalet återvändande har minskat. Säpo har uppgifter om att flera tvingas stanna kvar, vilket gör att de som faktiskt återvänder behöver bevakas ytterligare. Därtill kompliceras det underrättelsearbetet och det förebyggande arbetet av att hotbilden också kan bestå av ensamagerande personer. Sammantaget bedömer Kristdemokraterna att arbetet med att förebygga terrorism behöver förstärkas. Vi anslår större medel än regeringen till Säkerhetspolisen och den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.

Förebyggande arbete

Vi har ett ansvar att förhindra att människor reser från vårt land för att utföra de brutala handlingar som tvingar människor på flykt. Det krävs ett mer offensivt och konkret arbete i kommunerna för att förebygga att människor ansluter sig till terrorceller eller

blir IS-krigare. Det är viktigt att bryta det utanförskap som råder i vissa storstadsförorter som kan fungera som grogrund för extrema organisationer. Det är viktigt att fler goda krafter står upp för tolerans och mot extremism. Här kan exempelvis föreningar och religiösa församlingar spela en viktig roll. Terrororganisationer som IS kan förstås inte hejdas genom dialog om religionsfrihet, men extremistiska religiösa rörelser växer inte fram ur ett vakuum. Genom att stärka religionsfrihetens ställning i samhällen i Sverige och runt om i världen minskar risken för tillväxt av denna typ av rörelser. Det krävs helt uppenbart en mer aktiv politik på området.

Kommunerna måste ha konkreta strategier för hur man stärker tolerans, icke-diskriminering, grundläggande rättigheter, religionsdialog och annan samhällsdialog. Det är viktigt att tala om vilka underliggande faktorer som finns för radikaliserings och antisemitism och utbyta goda exempel med varandra för att forma strategier. Här spelar även skolan en viktig roll.

Kristdemokraterna var i alliansregeringen med och utsåg en nationell samordnare mot våldsbejakande extremism. Det är viktigt att den nationella samordnarens arbete tas tillvara, att kunskap sprids och att det lokala förebyggande arbetet stärks i arbetet mot radikaliserings och rekrytering. Vi vill stärka avhopparverksamhet och det brottsförebyggande arbetet i kommunerna. Det är viktigt att alla goda krafter drar åt samma håll och samverkar för att utveckla och konkretisera det förebyggande arbetet. Det offentligas ansvar för samordning kan inte nog understrykas.

Efter terrorattentaten i Oslo och på Utøya har ändringar gjorts i den norska polislagen angående polisens rätt till bistånd från försvaret och angående närpoliserna. Ändringar har även gjorts i brand- och explosionsskyddslagen, tullagen och strafflagen beträffande material som kan användas för sprängämnen samt gällande förberedelse till terrorbrott.¹ Vi hoppas förstås att Sverige ska förskonas från så makabra terrordåd som de i Norge, men vi bör dra lärdomar av den norska erfarenheten. Det är av stor vikt att vi har rätt beredskap för att kunna hantera och undanröja eventuella framtida attacker mot vårt samhälle. En viktig aspekt i detta är att se till att polis och militär vid extrema situationer kan ha ett gott samarbete. Detta bör ges regeringen tillkänna.

---

¹Riksdagens utredningstjänst, dnr 2015:1186.

Kristdemokraterna har under många år drivit frågan om att kriminalisera medverkan i och stöd till rasistisk, terrorstämplad eller annan organiserad brottslighet. Vi välkomnar regeringens förslag att kriminalisera förberedelse av terrorhandlingar såsom resor, träningsläger och finansiering. Dessa förslag har utretts och regeringen har gett utredaren tilläggsdirektiv att bedöma om själva stridandet i en väpnad konflikt med terroristorganisationer behöver kriminaliseras för att samhället mer effektivt ska förebygga och förhindra att personer strider för terroristorganisationer. Det är ett bra förslag. Kristdemokraterna vill kriminalisera stridandet, medverkan och deltagande i väpnad strid för organisationer som är terrorstämplade enligt EU:s eller FN:s klassifikationer. Den som exempelvis ansluter sig till IS bör enligt lagens mening göra sig skyldig till terroristbrott. Detta bör ges regeringen till känna.

Landsförräderi

Islamiska staten för ett krig mot vår civilisation och den islamistiska terrorismen utgör ett allvarligt hot mot vårt land. Människor som lever i Göteborg, Örebro och i andra svenska städer rekryteras till att såväl strida för IS i Syrien som till terrorcellers planering av attentat mot utvalda mål i Europa.

Det är ett bra steg att regeringen tagit initiativ till att kriminalisera resor utomlands i syfte att utföra, planera, förbereda eller delta i terrorhandlingar eller träning.

Kristdemokraterna vill dessutom att regeringen tillsätter en utredning av hur svenska medborgare som direkt eller indirekt slåss mot svenska soldater, i Sverige eller utomlands, ska kunna dömas för landsförräderi. För den händelse att svenska soldater åkt för att delta i en internationell koalition mot IS kan en situation uppstå där svenska medborgare på IS sida strider mot svenska soldater i den internationella koalitionen. Danmarks regering väntas lägga fram lagförslag om landsförräderi till folkettinget. Danmarks justitieminister konstaterar i tidningen Politiken den 4 oktober 2015 att det inte finns några tvivel om att IS-stridandes insatser, och de som hetsar till dessa, agerar mot danska intressen och att det handlar om landsförräderi.

Kristdemokraterna tycker att personer som strider med IS ska kunna dömas för landsförräderi. IS och liknande organisationer kan utgöra hot mot svenska intressen. Det är högst rimligt att uppdatera lagen så att den är anpassad utifrån de konflikter vi ser i dag – inte bara hur det såg ut under kalla krigets dagar. Signalen måste vara oerhört

tydlig, detta handlar om organisationer som av bland annat Säpo utpekats som ett av de allvarligaste hoten mot vårt land.

I dag är signalspaning via FRA ett viktigt redskap i Säkerhetspolisens underrättelsearbete gällande arbetet mot terrorism. Det handlar om avlyssning av data- och teletrafik för att få information. Men denna signalspaning får inte ske samtidigt som en förundersökning pågår. Med ny lagstiftning på plats som skärper kriminaliseringen kommer Säkerhetspolisen att upprätta förundersökningar mot misstänkta individer i utlandet. Det är olyckligt om skärpt lagstiftning skulle leda till att Säpo inte längre kan bedriva underrättelseverksamhet. Det är också viktigt att bevis kan säkras så att personer kan lagföras för de brott som begåtts och att vi får fällande domar. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Säkerhetspolisen måste också tillförsäkras de resurser och verktyg som krävs för att ha möjlighet att analysera den information myndigheten har och får in, för att kunna undvika att terrorattentat sker i Sverige. Säkerhetspolisens verktyg behöver vara anpassade till den tekniska utvecklingen. De individer som i dag bedöms behöva avlyssnas ringer inte till varandra utan använder telefonitjänster över internet, exempelvis Viber, eller håller kontakt via sociala medier. Då är det viktigt att det finns redskap som svarar mot detta förändrade beteende, och därför behöver Säkerhetspolisens tillgång till hemlig dataavläsning och avlyssning av nya telefonitjänster ses över. Detta bör ges regeringen tillkänna.

En förstärkt gränskontroll behövs. Det är nödvändigt att fingeravtryck och ansiktsbilder kontrolleras vid resor över Schengens yttre gräns till och från Sverige. Ett annat viktigt led i arbetet med förstärkt gränskontroll är att kunna beslagta pass för personer som misstänks ansluta sig till terrororganisationer utomlands. Samtidigt ska det göras svårare och dyrare att få ut flera pass för att motverka handel med pass.

Uteslutningsföreläggande

I Storbritannien använder man sig av uteslutningsföreläggande. Det innebär att en person tillfälligt kan nekas återinträde i landet om det finns misstanke om terrorinblandning. Kristdemokraterna har bett riksdagens utredningstjänst om en närmare beskrivning av hur Storbritannien hanterar uteslutningsförelägganden. Vid ett beslut om uteslutningsföreläggande, eller nekad inresa som det även kallas, dras pass och eventuella andra resehandlingar in och personen läggs till på en bevakningslista hos

gränsbevakande myndigheter.² Den som är föremål för ett beslut om nekad inresa får ansöka hos inrikesministern om tillstånd att återvända till Storbritannien, och tillståndet ska då ange tid, plats och färdväg för inresan. Även andra villkor kan ställas upp för tillstånd att resa in, såsom att delta i avradikaliseringprogram eller liknande.

Svenska medborgare får enligt grundlag inte landsförvisas eller hindras att resa in i riket (2 kap. 7 § regeringsformen). Det finns ingen möjlighet att göra undantag från denna rättighet i lag eller annan författning (jfr 2 kap. 20 § regeringsformen). Svenska medborgare, som är eller har varit bosatta i riket, får inte heller fråntas sitt medborgarskap (2 kap. 7 § 2 regeringsformen).³ Vi vill se en utredning om möjligheten att införa motsvarande Storbritanniens lagar om uteslutningsföreläggande i Sverige.

Militära insatser

Terrorism är ett långtidsverkande hot. Enstaka terrorhandlingar får oftast inte någon omedelbar effekt på ett lands ekonomiska och politiska utveckling. På längre sikt kan dock olika åtgärder för att möta presumtiva terrorhot leda till åtgärder som begränsar både handel och människors rörlighet, vilket påverkar den ekonomiska tillväxten.

Likaså kan olika säkerhetsåtgärder – som att myndigheter i ökad omfattning anser sig behöva följa medborgarnas aktiviteter på internet, kontrollera ekonomiska transaktioner och eventuellt censurera information på nätet – leda till att enskilda människors fri och rättigheter undermineras. Terrorism utgör därför ett allvarligt hot mot demokratin, nationellt som internationellt.

I det fall extremistorganisationer får tillgång till kärnladdningar, radioaktiva ämnen eller kemiska och biologiska vapen, kan framtida terrorhandlingar leda till oöverskådliga konsekvenser. Konflikter, som den i Syrien, ökar risken för att massförstörelsevapen hamnar i olika terrororganisationers händer.

Ett starkt orosmoment är att olika terrornätverk, för att finansiera sin verksamhet, i ökad omfattning blir en del av den organiserade internationella brottsligheten och därmed får ekonomiska resurser för alltmer sofistikerade aktioner. Möjligheterna att t.ex. muta personer i olika säkerhetsorganisationer som har till uppgift att bekämpa terrorism ökar också. Orsakerna till terrorism är många, från extremistiska ideologier till fattigdom och marginalisering av olika grupper i ett samhälle.

---

²Riksdagens utredningstjänst, dnr 2015:1187.

³Riksdagens utredningstjänst, dnr 2015:1187.

I arbetet med att bekämpa terrorism måste en beredskap finnas för att möta denna typ av hot. Det är viktigt att Sverige har anslutit sig till den internationella koalitionen mot IS och att vi nu deltar i en militär utbildningsinsats i norra Irak. Vi måste dock vara beredda att kunna öka vårt deltagande, för att bekämpa en av orsakerna till att människor i dag tvingas fly, genom att ställa svensk personal och materiel till förfogande för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet inom ramen för Nato, FN, EU och OSSE. Vid förfrågan ska vi vara beredda att kunna bistå den internationella koalitionen, exempelvis med svenska JAS-plan, i kampen mot IS. Detta bör ges regeringen tillkänna

Andreas Carlson (KD)

Sofia Damm (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Mikael Oscarsson (KD)